

## 2005. a konventsiooni üldkogu

1–4. juunil toimus kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooniga liitunud riikide üldkogu, mis peeti veebiformaadis. Üldkogule eelnes kodanikuühiskonna foorum.

Üldkogul lepiti kokku ÜRO kestliku arengu tegevuskavast (Agenda 2030) lähtuvad strateegilised suunad, millele tugineb konventsiooni komitee tegevus ajavahemikul 2022–2023. Oluliseks peetakse vabaühenduste ja kodanikkonna suuremat kaasamist, süsteemsemat koostööd loomeettevõtetega ning konventsiooni mõju kaardistamist ja hindamist, eriti kestlike arengueesmärkide saavutamise kontekstis. Samuti valiti komitee 12 uut liiget.

Üldkogu fookus oli COVID-19 pandeemia tõttu eriti esile kerkinud teemadel nagu loovisikute ja kultuuritöötajate staatus, kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse digitaalses keskkonnas ning kultuurikaupade ja -teenuste sooduskohtlemine. Sõnavõttudes rõhutati ÜRO loomemajanduse aastat 2021, loomevabadust, soolist võrdõiguslikkust ja vabaühenduste rolli nii konventsiooni rakendamises kui ka monitooringus. Liikmesriike kutsuti taas kord üles panustama vabatahtlikult konventsiooni fondi vähemalt 1% UNESCO liikmemaksust, et konventsiooni rahastamismudel oleks kestlikum ja operatiivsem. Eesti on juba mitu aastat fondi selliseid sissemaksid teinud. Arutati konventsiooni rakendamise olukorda maailmas riikide esitatud perioodiliste aruannete põhjal. 2019–2020 esitati kokku 83 aruannet, Eesti aruannet oodatakse hiljemalt 30. juuniks 2021. Eestist osalesid Reet Palis kultuuri-ministeeriumist ja Margit Siim UNESCO ERKist.



Diversity of  
Cultural Expressions

## 1970. a konventsiooni üldkogu

25.–26. mail peeti kultuuriväärtuste ebaseadusliku sisseveo, väljaveo ja omandiõiguse üleandmise keelamise ning ärahoidmise abinõude konventsiooniga liitunud riikide üldkogu. Anti ülevaade eelmise aasta tegevustest, arutati võimalusi konventsiooni fondi rahaliste vahendite suurendamiseks, valiti komiteesse uued liikmed ning täpsustati üldkogu protseduurireegleid. Moodustati kaks avatud töögrupp, et välja töötada meetmed konventsiooni tõhusamaks rakendamiseks ning suurendada teadlikkust kultuuriväärtustega ebaseadusliku kaubitsemise tagajärgedest. Eestist osales kohtumisel Linda Lainvoo muinsuskaitseametist.

## UNESCO pärandi hädaabi fondi doonorite aastakoosolek

31. mail peeti UNESCO pärandi hädaabi fondi doonorite aastakohtumine, kus anti ülevaade tehtust ja tutvustati edasisi tegevusplaane. See fond toetab kultuuripärandi kaitset kriisiolukordades (nt relvakonfliktid, loodus-katastroofid) ja ennetustöös. Fondi raha tuleb vabatahtlikest annetustest. Suurtoetajad on Qatar ja Norra, teised senised toetajad on Kanada, Monaco, Eesti, Holland, Luksemburg, Andorra, Slovakkia ja Serbia ning toetuslubaduse on andnud ka Prantsusmaa.

2020. aastal eraldati fondist toetust 28 abipalvele üle maailma. Näiteks toetati Beirutis sadama plahvatuse tagajärjel viga saanud ajalooliste hoonete taastamist ja piirkonna mälestiste dokumenteerimist 3D-tehnoloogia abil, aidati Zagrebi maavärinates kannatada saanud muuseumide ning abistati India Kerala piirkonda suurtes üleujutustes kannatada saanud pärandi taastamisel. UNESCO eesmärk on doonoribaasi laiendada ja leida rohkem regulaarseid toetajaid. Samuti on kavas rohkem tähelepanu pöörata kommunikatsioonile ning koostada juhend pärandipaikadele ja muuseumidele, mis käsitleb tulekahjuennetust ja tegevusi tulekahju korral. Eesti hindab selle paindliku ja kõiki kultuurikonventsioone hõlmava fondi tööd kõrgelt ja on seetõttu teinud

sinna sisse makseid neljal korral kogusummas 55 000 eurot (aastatel 2015–2020).

Eestit esindasid veebikohtumisel Reet Palis kultuuriministeeriumist, Eike Eller Eesti alalisest esindusest UNESCO juures ja Margit Siim UNESCO ERKist.



Üleujutuste tagajärgedega võitlemine Jeemenis  
Foto: UNESCO

### Eesti panustas UNESCO konventsioonidega seotud fondidesse

Eesti tegi aprillikuus kultuuriministeeriumi vahenditest kaks vabatahtliku sisse makset UNESCO fondidesse. Nii antidopingu konventsiooni fondi kui ka kultuurilise mitmekesisuse konventsiooni fondi panustas Eesti 1309 USD, mis moodustab 1% UNESCO põhiliikmemaksust.

### Vaimse kultuuripärandi ekspertkohtumine

Mais peeti kuus veebikohtumist, kus 34 kutsutud eksperti arutasid rahvusvaheliste vaimse kultuuripärandi nimekirjade tuleviku üle. Põhiteemad olid nimekirjade olemus ja eesmärgid, kriteeriumid, nimekirjadesse kantud kultuurinähtuste edasine saatatus ning kanda-taotluste hindamise metodoloogia. Kutsutud ekspertide seas osales kohtumisel ka Tartu Ülikoolis tegutseva vaimse kultuuripärandi rakendusuringute UNESCO õppetooli esindaja Kristiina Porila. Ekspertide arutelude põhjal koostatakse kokkuvõtte ning soovitusel, mida hakkab 8.–10. juulil peetaval virtuaalsel kokkusaamisel edasi arutama valitsuste-vaheline avatud töörühm.

### Eesti kunstnik valiti Andorra loomelaagrisse

UNESCO Andorra rahvuslik komisjon korraldab juulis Ordinos rahvusvahelise kunstilaagri „Planeedi värvid“, kuhu oodati rahvuslike komisjonide kaudu kandideerima maali-kunstnikke kõikjalt maailmast. Andorra žürii valis osalejate sekka ka Eesti esitatud kunstniku Maria Sidljarevitši. Lisaks kunstiloomingule on projekti eesmärk soodustada eri riikide kunstnike omavahelist suhtlust ja tõlgendada kunsti kaudu UNESCOle olulisi teema-valdkondi, nagu kultuuriline mitmekesisus, rahukultuur ja ÜROs kokku lepitud kestliku arengu eesmärgid aastani 2030.



### Eesti Kunstiakadeemias luuakse UNESCO õppetool

UNESCO kiitis heaks Eesti Kunstiakadeemia taotluse luua muinsuskaitse osakonna juures UNESCO pärandiuringute õppetool. Õppetooli eesmärk on toetada nii õpet kui ka Eesti muinsuskaitset tervikuna välis- ja kohalike ekspertide kaasamisega ning edendada meie tudengite võimalusi tegutseda rahvusvahelisel areenil. Eesti Kunstiakadeemias on juba veerandsada aastat õpetatud muinsuskaitset ja konserveerimist, akadeemiast on kujunenud ka oluline Eesti kompetentsuskeskus UNESCO maailmapärandi küsimustes. Akadeemia rektor prof. Mart Kalm juhtis aastatel 2009–2013 UNESCO maailmapärandi komitees Eesti delegatsiooni, kuhu kuulusid mitmed praegused EKA õppejõud.

UNESCO õppetoolide võrgustikuga liitumise taotlus läbis UNESCOs põhjaliku hindamise. Taotlejal tuleb tõestada nii akadeemilist usaldusväarsust kui ka kõrgkooli positsiooni

ühiskonnas valdkonna edendajana ja osapoolte kaasajana. Õppetooli taotlemise nurgakivi on käimasolev uurimusprojekt [“Tallinna Vanalinna jätkusuutlik haldamine ja eksponeerimine”](#) koostöös ASiga Tallinna Sadam. Uurimistöö eesmärk on analüüsida turismi mõju kultuuri-pärandile ning otsida lahendusi kuidas väärikalt ja väärtusi hoides tutvustada ja edendada Tallinna vanalinna kui UNESCO maailmapärandit. Projekti peamine eesmärk on leida lahendusi vanalinna muinsuskaitseliste väärtuste ja elukeskkonna hoidmiseks, turistide logistika parandamiseks, sadama ja vanalinna vahelise linnaruumi paremaks ühendamiseks ning Tallinna tutvustamiseks turismi-sihtkohana. Mitut EKA eriala kaasanud uuringu esimene etapp keskendus sadama ja linnasüdame planeeringulistele seostele, sh inimeste ja sõidukite liikumine ja kehtivate planeeringute analüüs. Teine etapp keskendus 20. sajandi kihistuste väärtustamisele ning kolmas kogukonnale. Seni tehtud töö on erinevatelt osapooltelt saanud väga head tagasisidet.

UNESCO õppetoolide võrgustikku kuulub üle 800 õppetooli 110 riigist, teiste seas TÜ kultuuriteaduste instituudi koosseisus tegutsev vaimse kultuuripärandi rakendusuuringute UNESCO õppetool.

### UNESCO kestlikku arengut toetava hariduse maailmakonverents

17.–19. mail toimus UNESCO kõrgetasemeline kestlikku arengut toetava hariduse veebikonverents, mida korraldas Saksamaa. Algselt pidi konverents toimuma 2020. a Berliinis, kuid lükkus pandeemia tõttu edasi. Kahjuks ei õnnestunud viiruse tõttu maailmakonverentsi ka käesoleval aastal tavapärasel viisil korraldada ning see toimus täies mahus veebis, kuid sellegipoolest oli konverents nii tehniliselt kui ka sisult väga hästi läbi viidud. Konverentsil osalenud delegatsioonid said valida poliitika kujundamise ning mitmete praktilise suunitlustega paneelide ja töötubade vahel, esinejaid oli igast maailma nurgast ning igaüks võis endale leida rohkem huvi pakkuvat teemat. Ühiselt tõdeti, et kestlikku arengut toetav

haridus on haridussüsteemides nii formaalsel kui ka mitteformaalsel tasandil ühe suuremat tähelepanu leidnud, kuid riigid peavad püüdlema edasi tervikliku käsitluse suunas, kus kestliku arengu põhimõtted on läbivalt hariduses eri tasanditel väärtustatud ja toetatud. Eestist osales konverentsil delegatsioon, kuhu kuulusid ministeeriumide esindajad, Kerli Gutman UNESCO ERKist, Diana Tamm MTÜst Mondo ja noorte esindajana Valeria Potšinok. Meie riigisõnavõtu edastas ministrite ümarlauas osalenud haridus- ja teadusministeeriumi kantsler Mart Laidmets.

### Koostöö UNESCO eSwatini rahvusliku komisjoniga 2021. aastal

Märtsi lõpus leevendati eSwatinis koroonaviiruse piiranguid ja pärast aastast pausi avati koolid osaliseks kontaktõppeks. 28. aprillil toimus Eesti ja eSwatini komisjonide koostöös eSwatini UNESCO ühendkoolide õpetajatele koolitus. Võrgustiku õpetajad polnud suuremas ringis kohtunud alates 2019. aastast. Koolitus toimus füüsiliselt eSwatini haridusministeeriumi ruumides ja ühendus Eestiga oli loodud videosilla vahendusel. Kohapeal osales 36 eSwatini haridustöötajat, Zoomi vahendusel jälgisid koolitust lisaks huvilised eSwatini koolijuhid ja Eesti ühendkoolide õpetajad.

COVID-19 mõjust lähtuvalt oli koolitusel kaks fookusteemat, mida käsitleti kestliku arengu eesmärkide kontekstis: kontakt- ja distantsõppe lõiming ning kehaline kasvatus ja liikumine pandeemia ajal.



*eSwatini laste liikumisrõõm*

Koolituse tagasiside oli igati positiivne ning osaline veebiformaat töötas hästi. Koolituse õnnestumisse andsid suure panuse eSwatinisse lähetust ootav vabatahtlik Meelike Terasmaa ning Eesti ühendkoolide õpetajad Anne Kraubner ja Maarja Lainevoog.

2021. aastal on kavas korraldada mõlemal koolituse teemal ka jätkukoolitused: esimene samas formaadis kui viimati toimunud koolitus ja teine loodetavasti juba vabatahtliku Meelikese osalusel eSwatinis kohapeal. Lisaks koolituse ja lühiajalisele vabatahtliku lähetuse plaanidele loodame teoks teha juba mõnda aega küpsenud mõtte kutsuda eSwatini komisjoni haridusprogrammide koordinaator töövisiidile Eestisse. 2021. aasta tegevuste toimumine sõltub koroonapandeemia olukorrast ja riikide poolt seatud piirangutest.

### Läänemere Projekti kevadsuvised tegevused

4.–7. mail toimus Läänemere Projekti rahvusvaheline virtuaallaager “Digital Årø 2021”. Esmakordselt korraldati traditsiooniline laager veebikeskkonnas. Laagris osales 120 õpilast ja 25 õpetajat peaaegu igast Läänemere riigist ning laagri jooksul toimus kokku 30 töötuba ja kutsutud kõnelejate ettekannet. Ettekandeid said kõik huvilised jälgida otseülekandena ning salvestused on kättesaadavad [BSP YouTube'i kanalil](#). Laagri raames toimus ka 36-tunnine BioBlitz, mille ülevaate leiab [siit](#).

Mitmekesine laagriprogramm aitas saavutada mitu eesmärki: tegevuste kaudu said noored uusi teadmisi kliimamuutuste kohta, tegid koos praktilisi ülesandeid, nagu näiteks mikroplastiku uurimine ja oma keskkonnateemalise kampaania loomine, arendasid suhtlemis- ja koostööoskusi, arutlesid mõttekaaslastega eri riikidest enda jaoks tähtsate teemade üle. Ka õpetajatele pakkus laager toredaid elamusi ja värskeid mõtteid: ühe tegevusena said nad näiteks osa virtuaalsest põgenemistoast „Päästa maailma“ ning pärast õppisid, kuidas ise sarnast tuba luua. Korraldajate suureks rõõmuks tekkis ka veebikeskkonnas eriline

laagri atmosfäär. Osalejate tagasiside oli väga positiivne ning oodatakse uusi võimalusi kohtumisteks ja koostööks.

Laagris lõi kaasa digikunstnik Marie, kes laagrikogemuse visualiseeris.



Laagri korraldasid BSP riiklikud koordinaatorid, kes kaasasid mitmed koostööpartnerid oma riikidest. Eestist panustasid laagriprogrammi MTÜ Mondo, EstMUN, Tartu loodusmaja, Fridays For Future Eesti, Tallinna Inglise Kolledži õpetaja, Tartu Ülikooli õppejõud.

Läänemere veebiviktoriini parimatel on suvel auhinnana võimalus minna erinevate teadlaste juurde töövarjupäevale. Tänavu on õpilasi võõrustamas palju põnevaid projekte ja teadureid, sh Urmas Lips, kellega koos saavad noored minna uurimislaevaga merele, ranniku-uurijad Are Kont ja Hannes Tõnisson, teadusliku kalapüügiga tegelev Priit Bernotas, Helen Orav-Kotta ja teised koostööpartnerid MTÜ-st Mondo, Keskkonnaagentuurist, Eesti Meremuuseumist, Tartu Ülikoolist ja Rahvusarhiivist. Lisainfo BSP kodulehel: <https://bsp.tartuloodusmaja.ee/toovarjupaevad/>

### Prügi ja kestliku arengu teemaline juhendmaterjal haridustöötajatele

Eesti keeles on ilmunud üleilmse UNESCO Trash Hack kampaania juhendmaterjal. Materjal on mõeldud õpetajatele, koolijuhtidele, koolitajatele jt haridustöötajatele, kes otsivad võimalusi õpilaste ja kogukondade



kaasamiseks prügimajanduse ja jäätmekäitluse alasesse tegevusse ja teavitustöösse ning laiemalt kestlikku arengut toetavasse haridusse. Juhendmaterjal pakub praktilisi ideid ja tegevusi õpilaste kaasamiseks eesmärgiga õppida jäätmeid mõistlikult käitlema ja taaskasutama ning olema vastutustundlikud tootjad ja tarbijad. Juhendmaterjali leiab [siit](#).



## UNESCO noorte professionaalide programmi konkurs on avatud!

Noorte professionaalide programm on mõeldud kuni 32-aastastele vähemalt magistrikraadi omandanud noortele, kes soovivad kandideerida UNESCOsse tööle. Programmi eesmärk on parandada UNESCO sekretariaadi geograafilist tasakaalu ning noorendada UNESCO töötajaskonda. Kandideerimine toimub UNESCO ERKi kaudu ning UNESCO ERK valib välja kuni 15 kandidaati, kelle avaldused UNESCO peakorterile esitatakse.

Kandideerida soovijatel tuleb 1.juuliks saata aadressile [unesco@unesco.ee](mailto:unesco@unesco.ee) vabalt valitud vormis CV inglise või prantsuse keeles (pikkus kuni 2 lk), haridust tõendava dokumendi koopia ning eestikeelne motivatsioonikiri (pikkus 1 lk).

[Lisainfo 2021.aasta konkursi tingimuste kohta](#)

## KALENDER

16.–17.06.2021

Haagi konventsiooni II protokoli komitee töögrupp veebis

17.06.2021

eSwatini UNESCO ühendkoolide õpetajate jätkukoolitus

30.06.2021

Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku aasta tegevusaruannete esitamise tähtaeg

30.06.2021

Haagi konventsiooni rakendamise aruande esitamise tähtaeg

30.06.2021

Kultuurilise mitmekesisuse konventsiooni rakendamise aruande esitamise tähtaeg

1.07.2021

UNESCO noorte professionaalide programmi avalduste esitamise tähtaeg

8.–10.07.2021

Vaimse pärandi nimekirjade tuleviku töögrupp

16.–31.07.2021

Maailmapärandi komitee veebiistung

6.–20.10.2021

UNESCO täitevkoogu 212. istung

9.–24.11.2021

UNESCO peakonverents

30.11–1.12.2021

Haagi konventsiooni II protokoli üldkoogu Pariisis

2.12–3.12.2021

Haagi konventsiooni II protokoli komitee istung Pariisis

13.–18.12.2021

Vaimse kultuuripärandi komitee istung Sri Lankal

15.12.2021

Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni rakendamise aruande esitamise tähtaeg